

Datu valsts inspekcija

Personas datu drošība veselības aprūpē

Datu valsts inspekcijas
Prevencijas nodaļas
juriskonsulte
Sabīne Simsone

Datu valsts inspekcijas
Prevencijas nodaļas
juriskonsults
Raitis Augustāns

2024

SEMINĀRA PLĀNS

Datu valsts inspekcija

Teorija

Kādi likumiskie pamati piemērojami apstrādājot veselības datus

Pacientu tiesību likuma piemērošana

Datu aizsardzības speciālists

Datu subjekta tiesības

Biežāk pieļautās kļūdas apstrādājot pacientu/klientu datus

Informācijas izsniegšana

Pacientu tiesību likuma piemērošana

Dokumentu glabāšana, iznīcināšana

Tehniskās un organizatoriskās prasības

Piekluves īstenošana un izmantošana

Jautājumi

Datu valsts inspekcija

KAS IR DATI?

BIEŽĀK IZMANTOTIE TERMINI DATU APSTRĀDĒ

- Personas dati
- Datu apstrāde
- Pārzinis
- Datu subjekts
- Apstrādātājs
- Datu avots
- Datu saņēmējs

Datu valsts inspekcija

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS PACIENTU DATU APSTRĀDEI

- Vispārīgā datu aizsardzības regula
- Fizisko personu datu apstrādes likums
- Pacientu tiesību likums
- Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu
- Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība

Datu valsts inspekcija

DATU REGULAS TVĒRUMS

- ~~Mājsaimniecības un privātas vajadzības~~
- Kartotēka - jebkurš strukturēts personas datu kopums, kas ir pieejams saskaņā ar konkrētiem kritērijiem, neatkarīgi no tā, vai datu kopums ir centralizēts, decentralizēts vai izkliedēts, pamatojoties uz funkcionālu vai ģeogrāfisku motivāciju
- Automatizēta apstrāde
- Mirušu personu dati, juridisku personu dati, neidentificējamu personu dati – nav Datu regulas tvērumā

Datu valsts inspekcija

PĀRZIŅA PIENĀKUMI DATU APSTRĀDES PRINCIPI

- likumīgums, godprātība un pārredzamība
- nolūka ierobežojumi
- datu minimizēšana
- Precizitāte
- glabāšanas ierobežojums
- integritāte un konfidencialitāte

PĀRSKATĀTBILDĪBA

- *Netiek ievākti «katram gadījumam»*
- *Datus apstrādā droši, pamatoti, atbilstoši – pēc noklusējuma*

"Personas datu drošība veselības aprūpē"

04.12.2024.

Datu valsts inspekcija

LIKUMISKIE PAMATI DATU APSTRĀDEI

- pamati

"Personas datu drošība veselības aprūpē"

04.12.2024.

7

DATU AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTA LOMA

- Datu aizsardzības speciālists ir persona ar speciālām zināšanām datu aizsardzības tiesību un praktiskas datu aizsardzības piemērošanā, neatkarīgs savā viedoklī attiecībā pret pārzini
- Datu aizsardzības speciālists jāieceļ:
 - kad apstrādi veic publiska iestāde vai struktūra;
 - kad pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbības ietver īpašo kategoriju datu apstrādi saskaņā ar Datu regulas 9. pantu.
- Nozīmīga loma pārziņa un tā darbinieku apmācīšanā un atbalsta sniegšanā, padomdevējs
- Pārzinis un apstrādātājs nodrošina, ka datu aizsardzības speciālists tiek pienācīgi un laikus iesaistīts visos jautājumos saistībā ar personas datu aizsardzību
- Tam jābūt spēcīgām zināšanām konkrētajā jomā, tādējādi jautājumu gadījumos pārzinim vispirms jāvērsas pie DAS
- Datu aizsardzības speciālists var būt gan pārziņa darbinieks, gan uz līguma pamata piesaistīta persona
- Par tā iecelšanu, maiņu atcelšanu katrreiz jāziņo Datu valsts inspekcijai

Datu valsts inspekcija

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS

- Privātuma politikas publicēšana pārziņa tīmekļa vietnē
- Atbilstoši sniegta informācija par sīkdatņu apstrādi
- Skaidras norādes par saziņu datu apstrādes jautājumos – vispārīgi un individuāli
- Periodiski instruēti darbinieki par informācijas sniegšanu datu subjektam un 3. personām

Datu valsts inspekcija

KOMUNIKĀCIJA AR PACIENTU/KLIENTU

- Nav aizliegtu vai atļautu komunikācijas kanālu

PACIENTU TIESĪBU LIKUMA PIEMĒROŠANA

- Piekrišana datu apstrādei nav tas pats, kas piekrišana ārstniecībai, kas noteikta Pacientu tiesību likuma 1. panta otrās daļas 2. punktā: *pacienta piekrišana ārstniecībai, kuru viņš dod mutvārdos, rakstveidā vai ar tādām darbībām, kas nepārprotami apliecina piekrišanu, turklāt dod to brīvi, pamatojoties uz ārstniecības personas savlaicīgi sniegto informāciju par ārstniecības mērķi, risku, sekām un izmantojamām metodēm.*
- Piekrišana sniegt citām personām informāciju par veselības datiem, stāvokli, veiktām manipulācijām – uz piekrišanas pamata
- Informācijas pieprasīšana par sevi (medicīniskie ieraksti) saskaņā ar Pacientu tiesību likuma 9. panta pirmo daļu un Datu regulas 15. panta 3. punktu

NEPILNGADĪGU PERSONU DATU APSTRĀDE

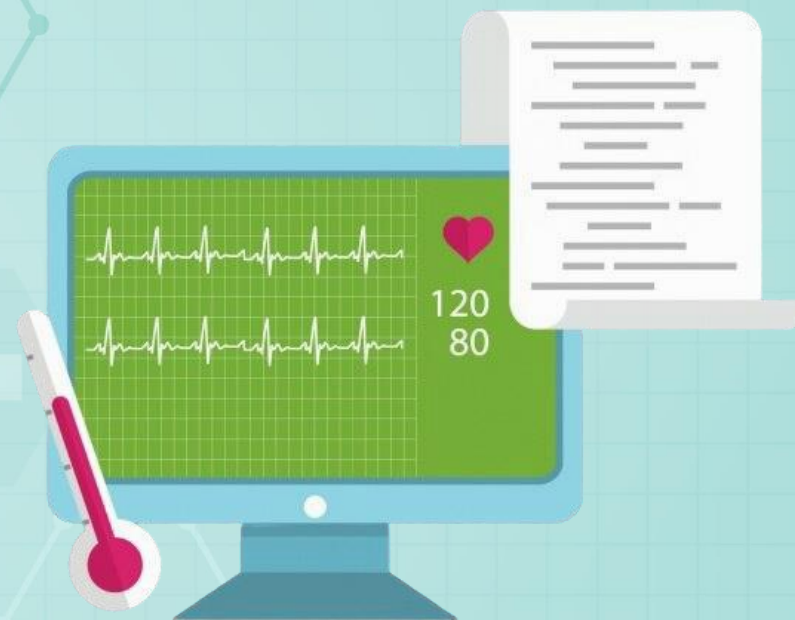
- Persona juridiski iegūst neierobežotu rīcībspēju, kā arī tiesības patstāvīgi pieņemt neatkarīgus lēmumus par savu dzīvi, ar pilngadības, t. i. astoņpadsmit gadu vecuma. Tostarp sniegt piekrišanu savu personas datu nodošanai.
- Pacientu tiesību likums paredz, ka četrpadsmit gadu vecums ir robeža, kad nepilngadīgajai personai ir tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanā par ārstēšanas procesu, un, līdz ar to, iegūt informāciju kā datu subjektam.

Datu valsts inspekcija

PIEKĻUVES TIESĪBAS – INFORMĀCIJAS SISTĒMAS

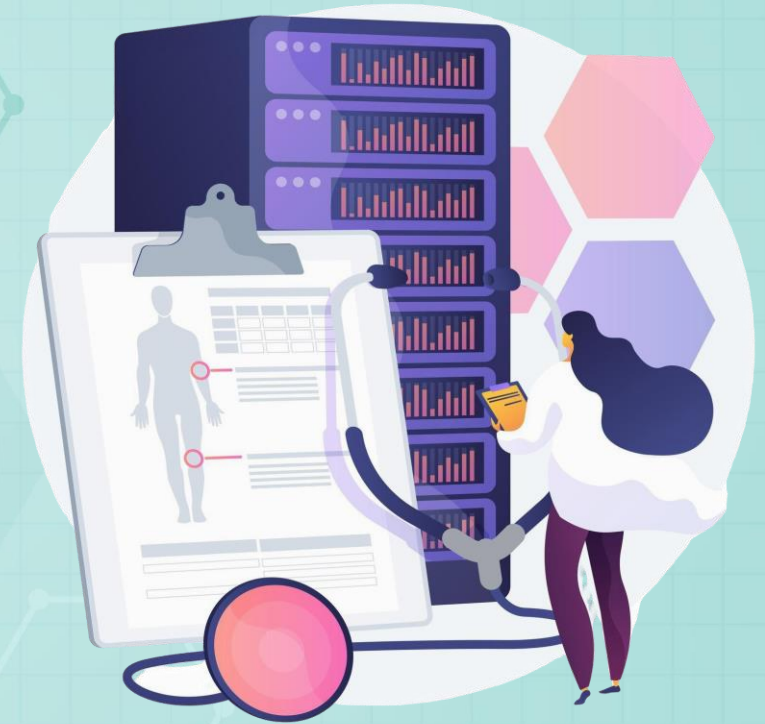
- Piekļuve tikai datiem, kurus nepieciešams pamatoti apstrādāt
- Dažādas piekļuves lomas
- vākto persondatu apjoma ierobežošana līdz nolūkam nepieciešamajam
- Piekļuves kontrole visai datu plūsmai

DATU GLABĀŠANA UN IZNĪCINĀŠANA

- Datu regulas princips – glabāšanas ierobežojums
- skapji – jā vai nē?
- Papīra dokumenti iznīcināmi neatgriezeniski – sasmalcinot
- Glabāšanas termiņa noteikšana – piekrišanas atsaukums, pienākums glabāt izbeidzies, mērķis izpildīts
- Kā tiks nodrošināta papīra dokumentu dzēšanas kontrole
- Ministru kabineta 2006. gada 4. aprīļa noteikumi Nr. 265 «Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība» 35. punkts
- Pēc medicīnisko ierakstu uzglabāšanas laika tos iznīcina saskaņā ar Arhīvu likumu un normatīvajiem aktiem par dokumentu un arhīvu pārvaldību.

TEHNISKĀS UN ORGANIZATORISKĀS PRASĪBAS - DROŠĪBA

- pārzinis īsteno atbilstošus **tehniskus** un **organizatoriskus** pasākumus, kas ir paredzēti, lai īstenotu datu aizsardzības principus un lai apstrādē integrētu vajadzīgās garantijas nolūkā izpildīt prasības un aizsargāt datu subjektu tiesības un brīvības
- riska analīze — novērtē riskus persondatu drošībai, ņemot vērā ietekmi uz indivīdu tiesībām, un novērš konstatētos riskus. Izmantošanai riska novērtējumā izstrādā un uztur visaptverošu,
- sistemātisku un reālistisku “draudu modelēšanu” un izstrādātās programmatūras uzbrukumu tvēruma analīzi, lai samazinātu uzbrukuma vektorus un iespējas izmantot vājās vietas un neaizsargātību;
- integrēta drošība — apsver drošības prasības pēc iespējas agrīnākā sistēmas projektēšanas un
- izstrādes posmā un pastāvīgi integrē un veic attiecīgus testus;
- uzturēšana — regulāri pārskata un testē programmatūru, aparatūru, sistēmas un pakalpojumus, utt., lai atklātu apstrādes atbalsta sistēmu vājās vietas;
- piekļuves kontroles pārvaldība — tikai pilnvarotajiem darbiniekiem, kuriem tas vajadzīgs, vajadzētu būt piekļuvei persondatiem, kas nepieciešami viņu apstrādes uzdevumu veikšanai, un pārzinim būtu jānošķir pilnvarotā personāla piekļuves tiesības;

TEHNISKĀS UN ORGANIZATORISKĀS PRASĪBAS - DROŠĪBA

- droša pārsūtīšana — datu pārsūtīšana ir aizsargāta pret nesankcionētu un nejašu piekļuvi un izmaiņām;
- droša glabāšana — datu glabāšana ir aizsargāta pret nesankcionētu piekļuvi un izmaiņām. Vajadzētu būt procedūrām, lai novērtētu centralizētas vai decentralizētas glabāšanas risku un to, uz kādām persondatu kategorijām tas attiecas. Attiecībā uz dažiem datiem var būt vajadzīgi papildu drošības pasākumi salīdzinājumā ar citiem datiem vai nošķirtība no citiem datiem;
- rezerves kopijas/žurnāli — uztur rezerves kopijas un žurnālus, ciktāl tas nepieciešams informācijas drošībai, izmanto revīzijas takas un notikumu uzraudzību parastas drošības kontroles veidā. Tos aizsargā pret nesankcionētu un nejašu piekļuvi un izmaiņām un regulāri pārskata, un incidenti būtu nekavējoties jārisina;
- incidentu pārvaldība — pārzinim būtu jāievieš procedūras pārkāpumu un incidentu risināšanai, lai apstrādes sistēmu padarītu stabilāku. Tas ietver paziņošanas procedūras, piemēram, paziņošanas (uzraudzības iestādei) un informācijas (datu subjektiem) pārvaldību.

Datu valsts inspekcija

DATU NODOŠANA, INFORMĀCIJAS IZSNIEGŠANA

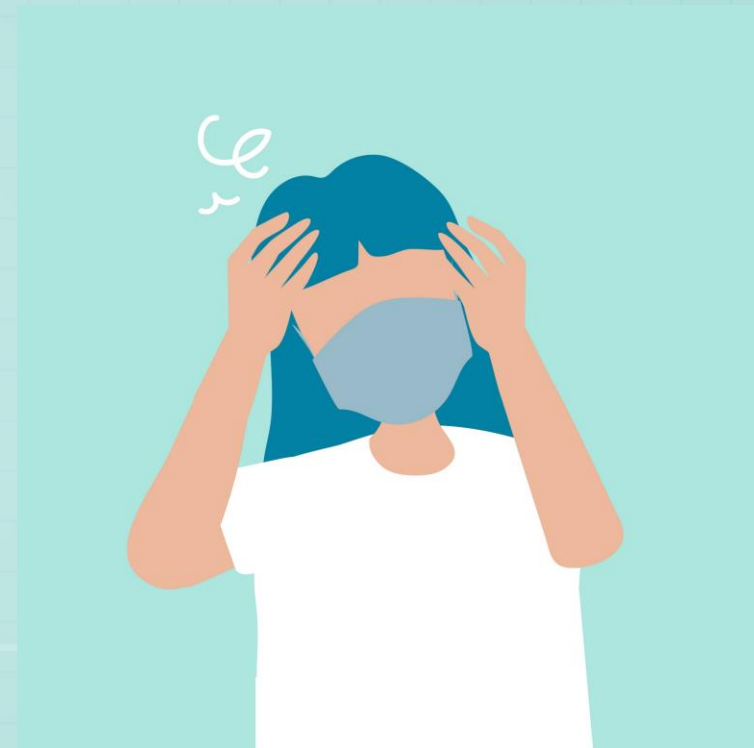
- Datu regulas 5. un 6.pants
- Vai ir pamats nodot?
- Vai ir pamats pieprasīt?

Datu valsts inspekcija

BIEŽĀK PIEĻAUTĀS KĻŪDAS APSTRĀDĀJOT MEDICĪNAS/ ĪPAŠU KATEGORIJU DATUS

- Nepamatoti izmanto piekļuvi datiem, sistēmām – pārkāpums
- Izpauž informāciju nesaistītām personām, t.sk. publiskā vidē
- Videonovērošana ar audio ieraksta funkciju

JAUTĀJUMI

- Vai iestāde e-pastā (nav parakstīts ar e-parakstu) saņemto jautājumu, kas ietver personas datus (personas kods, tālruna numurs) atbildes sniegšanai drīkst pārsūtīt to citai iestādei (trešajai personai), ja e-pastā saņemtais jautājums ir citas iestādes kompetencē?
- Par videonovērošanu-vai videonovērošanas iekārtas drīkst būt ar skaņas ierakstu? Ja videoieraksts ir pacientu un darbinieku drošībai, kam drīkst izsniegt datus, ierakstus un kādi būtu tie gadījumi? Ja piemēram noskādēta teritorijā automašīna, videoieraksts jāizsniedz?
- Kā var pārliecināties par datu dzēšanu pēc pieprasījuma? Kā monitorēt savus datus tīmeklī un sekot personīgās informācijas publicēšanai bez atļaujas/ piekrišanas?
- Lūdzu medicīnas dokumentu uzglabāšanas termiņus. (Ambulat.pac.taloni, amb.kartes, Covid-19 aptaujas anketas utt...)
- Vai personu veselības dati ir droši ,ja tiek uzglabāti arhīvos un dokumentu skapjos?
- Ģimenes ārstam nav pieejama informācija par savu pacientu visiem izmeklējumiem un diagnozēm. Lielas problēmas ir ar HIV,AIDS un psihiatrijas pacientiem . Kāpēc tā? Tas traucē aprūpē

Datu valsts inspekcija

PALDIES!

Datu valsts inspekcija

67223131
pasts@dvi.gov.lv
www.dvi.gov.lv